

(Hiper)aktyvių vaikų ugdymas

Kaip atpažinti, suprasti ir pamilti

Gruodį gimusiems, lyginant su gimusiais sausį, 30 proc. (berniukams) ir 70 proc. (mergaitėms) dažniau diagnozuojamas hiperaktyvumas, nes „norma“ priskiriama vienai amžiaus grupei, nors raidos skirtumas yra 1 metai. Aktyvus elgesys yra „nepatogus“, dėl to dažnai „patogu“ pateisinti diagnoze.

Atpažinti

Tikras šnekutis, bet sunkiai išklausantis ir išgirstantis kitus.
Linkęs nepabaigus vienos veiklos, užsiimti kita.
Smalsutis – sunku nusėdėti vietoje neišbandžius įvairių veiklos galimybių.
Dažnai dirglus ir linkęs supykti.
Suaugusiųjų nustatyta tvarka – ne jam!

Fiziologinės problemos:

Vaikams sunku nusėdėti vienoje vietoje
Sunkiai nulaiko dėmesį
Negali atsispirti aplinkos dirgikliams
Pašalinis vaistų poveikis (mieguistumas, apsvaigimas, sutrikusi motorika)

Psichologinės problemos:

Emociniai protrūkiai dėl iššūkį keliančių užduočių
Žema savivertė
Dėl dažnai išreikštos agresijos sunkiai randa draugų
Jaučiasi atstumti ir nesuprasti
Linkę vartoti psichoaktyvias medžiagas, žaloti save
Greta pasireiškia nerimo, obsesinio -kompulsinio sutrikimo, depresijos požymiai

Agresija ir žema savivertė

Kai tėvai kartoja: „vaikai taip nesieltgia; taip negalima daryti; kaip tu čia elgiesi“, agresija atsiranda kaip atsakas į nuolat girdimą kritiką. Hiperaktyvūs vaikai dažniau sukuria nepageidaujamas situacijas, pakeltas tonas ir reikimas praranda veikimo efektą, nes vaikui tai tampa įprasta. Formuojasi negatyvus bendravimo modelis, galintis atsispindėti ir bendravime su mokytoju.

(Hiper)aktyvių vaikų ugdymas

Kaip atpažinti, suprasti ir pamilti

Sunkumai ugdyme:

- Matematikoje painioja + ir -
- Kartoja neatidumo klaidas
- Sunkiai kuria eiliuotus tekstus
- Dažnai nesilaiko instrukcijų eiliškumo, nepaklūsta atliekant užduotis
- Sunkiai asocijuoja garsus su simboliais
- Maža tolerancija nepatinkančiam veiklai

Pamilti

REKOMENDACIJOS

Elgesio korekcijos:

- Su vaiku sutarta aiški apdovanojimo ir pasekmių sistema
- Taisyklės, kurių laikomasi VISADA
- Neverbaliniai signalai dėmesiui atkreipti (paliešti petį, ryškūs lapeliai)
- Pastebėti vaiko poreikį pajudėti, padaryti pertrauką
- Aptarti elgesį akis į akį su vaiku

Ugdymo procesas:

- Sunkesnes užduotis pateikti ryte
- Užduotis pateikti kūrybiškai, sudominti
- Į kasdienes užduotis integruoti žaidimus darbinei atminčiai lavinti
- Sėdėjimo vieta prie mokytojos
- Jeigu nuolat atsisukinėja į draugus, tuomet sodinti klasės gale (stebėti, ar dėl to nesijaučia atstumtas)
- Didesnes užduotis skaidyti į trumpesnes, greičiau įveikiamas
- Skatinti, kad mokymasis taptų rutina (pvz., rašyti dienoraštį)
- Tiek žodžiu, tiek raštu įvardinti užduotis, atlikimo terminus
- Nuolat priminti svarbią informaciją ir paprašyti vaiko ją pakartoti
- Atsiskaitymą organizuoti individualiai, kad būtų mažiau trikdžių
- Skirti daugiau laiko atsiskaitymui, kad būtų sutelkiamas dėmesys
- Viename lape - viena užduotis
- Vertinti ne darbo tvarkingumą, o turinį
- „Atsarginio išėjimo“ planas - sutarti saugią vietą susikaupimui, prasiblaškymui
- Žaidimų ir fizinės veiklos metu klausyti raminančios muzikos
- Leisti dirbti keičiant padėtį (stovint), naudoti kėdės paminkštintimą
- Padidinti tarpus tarp sėdėjimo vietų

